

Sygn. akt: I C 1289/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2021 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sławomir Splitt

po rozpoznaniu

na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 sierpnia 2021 roku w G.

sprawy z powództwa **M. N. (1)**

przeciwko **M. N. (2)**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

I. kosztami procesu obciąża powoda uznając je za uiszczone.

UZASADNIENIE

Powód M. N. (1) wniósł pozew przeciwko M. N. (2) o zapłatę kwoty 20.000,00 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż w dniu 5 marca 2013 roku pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki na kwotę 200.000,00 złotych.

Powód udzielił pozwanej pożyczki ze swojego majątku odrębnego do jej majątku odrębnego.

Pozwana była zobowiązana do zwrotu pożyczki do dnia 31 grudnia 2013 roku.

Powód dochodził niniejszym pozvem części roszczenia.

(pozew – k. 3-5)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że ze złożonej umowy pożyczki nie wynika to, aby środki pieniężne udostępnione przez pozwanego pochodziły z majątku odrębnego powoda.

Pozwana zaprzeczyła temu, aby składała oświadczenie woli zawarcia umowy pożyczki. W okresie zawierania umowy pozwana była w zaawansowanej ciąży. Znajdowała się pod stałą opieką kardiologiczną i neurologiczną, zmagając się z przewlekłymi zaburzeniami kardiologicznymi i neurologicznymi wyrażającymi się w niedotlenieniu organizmu, w związku zaś z tym znajdowała się niewątpliwie w stanie wyłączającym świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Pozwana nie podpisywała umowy, ani deklaracji (...).

Ze złożonej deklaracji nie wynika, aby została ona złożona w US, a pozwana temu zaprzecza.

(odpowiedź na pozew – k. 40-45)

W odpowiedzi na powyższe powód oświadczył, iż środki finansowe, które zostały wypłacone pozwanej przez powoda z jego majątku odrębnego pochodziły z udzielonej mu pożyczki od J. i J. R. (1) zgodnie z umową z dnia 4 marca 2013 roku.

Środki te powód otrzymał na osobisty numer rachunku bankowego, albowiem wolą stron było udzielenie pożyczki do majątku osobistego powoda. I z tego konta, którego powód jest jedynym dysponentem, zostały one przelane na konto osobiste pozwanej.

Powód zakwestionował to, aby pozwana znajdowała się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli, albowiem w okresie 2012-2014 przystąpiła do szeregu umów zawieranych w formie aktu notarialnego.

Taki stan pozwanej nie wynika również z załączonej dokumentacji lekarskiej, a choroby kardiologiczne i endokrynologiczne nie wykluczają możliwości świadomego podejmowania decyzji i wyrażania woli. Ponadto pozwana przedłożyła jedynie skierowania na badania, nie przedstawiając ich wyników.

Pozwana wykorzystała w całości przelaną kwotę na potrzeby związane z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Do czynności prawnych obciążających majątek wspólny małżonków powód i pozwana przystępowali zawsze razem lub na podstawie stosowanego pełnomocnictwa.

(pismo powoda z dnia 04 stycznia 2021 roku – k. 86-89)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 4 marca 2013 roku M. N. (1) zawarł umowę pożyczki z J. R. (2) i J. R. (3), na podstawie której pożyczkobiorcy udzielili powodowi pożyczki w wysokości 200.000,00 złotych na okres do dnia 31 grudnia 2013 roku.

(dowód: umowa pożyczki – k. 91-92)

W dniu 7 marca 2013 roku na rachunek powoda w (...) S.A. o numerze (...) J. R. (1) przelał kwotę 200.000,00 złotych tytułem umowy pożyczki z marca 2013 roku.

(dowód: dokument przelewu – k.93)

W dniu 5 marca 2013 roku M. N. (1) zawarł z M. N. (2) umowę pożyczki, na podstawie której udzielił jej pożyczki środków pieniężnych w kwocie 200.000,00 złotych na okres do dnia 31 grudnia 2013 roku. Umowa została opatrzona podpisami obu stron.

(dowód: umowa – k. 9-10)

W dniu 7 marca 2013 roku z konta bankowego powoda w mBanku o numerze (...) została przelana kwota 200.000,00 złotych na konto pozwanej tytułem pożyczki według umowy z marca 2013 roku.

(dowód: dokument przelewu – k. 11)

W dniu 5 marca 2013 roku M. N. (2) wypełniła deklarację w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych, w której jako podstawę opodatkowania wskazała kwotę 200.000,00 złotych, a jako oznaczenie czynności cywilnoprawnej – umowę pożyczki od męża.

(dowód: deklaracja w sprawie podatku – k. 12-14)

Pozwana w chwili zawarcia umowy pożyczki była w ciąży. Urodziła w dniu 21 czerwca 2013 roku.

(dowód: karta informacyjna z leczenia szpitalnego – k. 51)

W dniu 4 października 2019 roku M. N. (1) wezwał M. N. (2) do zwrotu m.in. kwoty 200.000,00 złotych z tytułu pożyczki udzielonej umową z dnia 05 marca 2013 roku. W treści wezwania do zapłaty powód oświadczył, iż pożyczki były udzielane ze środków pochodzących z majątku odrębnego powoda do majątku odrębnego pozwanej, pomimo istnienia ustroju wspólności ustawowej w małżeństwie (bez dowodu doręczenia)

(dowód: wezwane do zapłaty – k. 15)

Małżonkowie M. N. (1) i M. N. (2) pozostają w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej – przez cały okres trwania ich związku małżeńskiego.

Małżonkowie mieli osobne konta. Powód miał osobne konto, na które przelewano środki stanowiące jego wynagrodzenie. Pozwana miała osobne konto do prowadzonej działalności gospodarczej.

Mieli również wspólne konto do obsługi kredytów, z których korzystali.

Środki z udzielonej przez J. R. (2) i J. R. (3) pożyczki zostały w większej części przeznaczone na zakup nieruchomości komercyjnych, której powód był współwłaścicielem. W nieruchomości tej pozwana prowadziła działalność gospodarczą. Nieruchomość ta została nabyta przez małżonków w okresie trwania ich związku małżeńskiego do wspólności majątkowej małżeńskiej.

Pożyczkobiorcą przy umowie pożyczki zawartej z małżeństwem R. nie była pozwana, ponieważ pożyczkodawcy zamierzali pożyczyć środki pieniężne wyłącznie powodowi. Pozwana posiadała wiedzę o zawartej umowie i nie wyrażała co do niej sprzeciwu. Umowa pożyczki pomiędzy powódką, a pozwanym została zawarta na prośbę małżeństwa R.,

(dowód: zeznania świadka J. R. (3) – k. 229v., płyta – k. 232, zeznania świadka J. R. (1) – k. 229v.-230, płyta – k. 232, zeznania powoda – k. 230-231, płyta – k. 232)

Sąd zważył, co następuje:

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustalił po rozważeniu całego zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego w postaci dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony, dowodu z zeznań powoda oraz świadków J. R. (3) i J. R. (1).

W ocenie Sądu przedłożone przez strony dowody z dokumentów są wiarygodne, albowiem żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności tych dokumentów, prawdziwości twierdzeń w nich zawartych, ani też żadna ze stron nie zaprzeczyła, że osoby podpisane pod tymi dokumentami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych.

W ocenie Sądu, brak było podstaw do kwestionowania zeznań świadków – małżeństwa R., a także powoda, które były spójne, logiczne i wewnętrznie niesprzeczne. Tworzą one spójny obraz procesu zawarcia pożyczki i woli stron przy jej zawarciu (dotyczy obu umów pożyczek). Zeznania tych świadków jedynie potwierdzały fakt zawarcia umowy z powodem co potwierdziła złożona w sprawie umowa. Przedstawiły one zasadniczo ich nastawienie do pozwanej, której nie ufali.

Dowody z zeznań pozostałych zawnioskowanych świadków nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i zostały pominięte na podstawie art. 2352 § 1 pkt 2 k.p.c., albowiem wobec ustalenia powyższych faktów spór koncentrował się na ocenie dokonanych czynności prawnych, o czym mowa w dalszej części uzasadnienia. Fakt dokonania czynności w postaci dwóch przedstawionych w stanie faktycznym pożyczek nie budził wątpliwości. Tak samo należało podejść do wniosku o zobowiązanie powoda do złożenia oryginałów umowy pożyczki i deklaracji (...)3.

Wniosek o przesłuchanie pozwanej został pominięty, albowiem prawidłowo wezwana na rozprawę dnia 21 maja 2021 roku nie stawiała się na nią i nie nadesłała usprawiedliwienia.

Podstawę prawną powództwa stanowił art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Nie ulegało wątpliwości, że zgodnie z treścią art. 31 § 1 k.r.o., z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków. Jednocześnie jego § 2 stanowi, że do majątku wspólnego należą w szczególności pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków; dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków; środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków; kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266, 321, 568, 695 i 875).

Jak wynika z treści pozwu pieniądze pożyczone pozwanej pochodziły z pożyczki zaciągniętej przez powoda w okresie trwania związku małżeńskiego w sytuacji, gdy małżonkowie pozostawali w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej.

Pożyczka udzielona powodowi nie generowała zatem środków do jego majątku osobistego, nawet w sytuacji, gdy tylko on był stroną umowy i nawet w sytuacji gdyby taka była wola zawierających umowę, albowiem pozostaje to w sprzeczności z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (w tym m.in z art. 41 k.r. i o.).

Poza tym powód zeznał, że pozwana miała wiedzę o pożyczce i nie wyrażała sprzeciwu. A zatem należałoby przyjąć, iż środki pożyczone przez powoda stanowiły majątek wspólny małżonków. Posiadanie osobnych kont przez małżonków również nie wpływa na to, aby uznać, to, że środki pozyskane przez powoda stanowią majątek wspólny małżonków. Nie można zatem przyjąć tego, aby pieniądze pożyczone pozwanej stanowiły – jak twierdzi powód – środki pieniężne przeniesione z majątku osobistego powoda do majątku osobistego pozwanej.

Z kolei nie można również przyjąć, aby w następstwie dokonanej między stronami pożyczki doszło do przeniesienia środków pieniężnych z majątku wspólnego na majątek osobisty pozwanej, albowiem jak zeznał powód środki pieniężne z pożyczki zostały przeznaczone na obsługę rat nieruchomości będącej majątkiem wspólnym obu małżonków, zaś w pozostałej części na potrzeby prowadzonej przez nią działalności.

Powód nie był w stanie określić w jakiej części środki z udzielonej pożyczki finansowały zobowiązania małżonków związane ze spłatą rat za nieruchomość stanowiąca ich majątek wspólny, ale w złożonych zeznaniach wskazał, iż w większej części.

A zatem z zeznań powoda wynika, iż pożyczka została przeznaczona na majątek wspólny obu małżonków, albowiem została przeznaczona na nieruchomość będąca ich wspólną własnością oraz na działalność gospodarczą małżonki, zaś w sytuacji gdy między małżonkami istniał ustrój wspólności ustawowej małżeńskiej środki z tej działalności również stanowiły przedmiot wspólności majątkowej.

Co jednak istotniejsze, w pierwszej kolejności zawiązany przez strony według ustaleń Sądu węzeł obligacyjny winien zostać poddany analizie pod kątem zastosowania normy przepisu art. 35 k.r.o., zgodnie z którą w czasie trwania wspólności ustawowej żaden z małżonków nie może żądać podziału majątku wspólnego. Nie może również rozporządzać ani zobowiązywać się do rozporządzania udziałem, który w razie ustania wspólności przypadnie mu w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku.

Zakazy wymienione w tym przepisie są konsekwencją ukształtowania wspólności ustawowej jako bezudziałowej wspólności łącznej trwającej aż do chwili jej ustania. Takie czynności dokonywane nawet na zgodny wniosek małżonków są bezwzględnie nieważne na podstawie art. 58 § 1 k.c. Czynności takie stanowią bowiem obejście przepisów o zakazie podziału majątku wspólnego. Od zakazu rozporządzania i zobowiązania się do rozporządzania udziałem, który w razie ustania wspólności ustawowej przypadnie małżonkowi w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku, ustawa nie przewiduje wyjątku. Zakaz ten obowiązuje także małżonków, którzy zgodnie chcą dokonać zakazanej czynności lub gdyby to miała być czynność dokonana przez jedno z nich na rzecz drugiego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACa 1384/12, LEX nr 1362925).

W tej sytuacji należało uznać, że przedmiotowa umowa pożyczki z dnia 05 marca 2013 roku pomiędzy stronami była nieważna.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 720 § 1 k.c. a contrario w zw. z art. 58 § k.c. w punkcie I. wyroku oddalono powództwo.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II. wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi powoda w całości, uznając je za uiszczone w całości.